

IKC
Versie
MR

Esrein
28-09-2022
Instemming MR 29-09-2022 (VOOR 1 OKTOBER 2022)

Sectorplan COVID-19

symbiohengelo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Scenario's	4
3. Maatregelen per scenario	8
3.1 Preventie	8
3.2 Interventie	9
4. Richtinggevende agenda voor een wendbaarder onderwijs	12
Draaiboek per scenario	14

1. Inleiding

Op 1 april 2022 is de langetermijnstrategie COVID-19 door het kabinet aan de Tweede Kamer gestuurd.¹ Uitgangspunten in deze strategie zijn een open samenleving en goed voorbereid zijn op verschillende scenario's. De strategie richt zich op twee gelijkwaardige doelen:

- 1) sociaal-maatschappelijke en economische continuïteit en vitaliteit; en
- 2) toegankelijkheid van de hele zorgketen voor iedereen.

Het onderwijs heeft een essentiële functie in de ontwikkeling van onze kinderen en jongeren. Zoals in de brieven van 1 april en 13 juni² jl. is aangegeven ligt deze sector bij het treffen van maatregelen onderop de stapel. Een belangrijke verandering, ten opzichte van de afgelopen jaren, is dat dit kabinet een schoolsluiting te allen tijde wil voorkomen. Van (gedeeltelijke) sluiting zal slechts sprake zijn als we te maken hebben met een virus(variant) waarbij leerlingen en medewerkers direct gevaar lopen.

Vanzelfsprekend moet ook het onderwijs zich voorbereiden op een opleving van het coronavirus. Het ministerie van OCW heeft samen met de onderwijssector in kaart gebracht wat het beste werkt en uitvoerbaar is voor scholen ter preventie in het primair en voortgezet onderwijs, en wat gepast is in ieder scenario om de schade van mogelijke maatregelen te beperken. Hiermee wordt duidelijkheid gecreëerd over het regelgevend kader dat geldt vanaf schooljaar 2022-2023. Deze gezamenlijke aanpak helpt om meer voorspelbaarheid, maatwerk en rust in de besluitvorming te realiseren.

Dit sectorplan is de uitwerking van de hoofdlijnen aanpak en bestaat uit twee delen:

1. een leidraad voor onderwijsbestuurders en scholen voor vier scenario's waarin de coronasituatie zich kan bevinden, waardoor scholen per scenario weten op welke maatregelen vanuit het kabinet zij zich kunnen voorbereiden en onderwijspersoneel en leerlingen in elk van de scenario's veilig en verantwoord naar school kunnen.
2. een nadere uitwerking van de in de hoofdlijnen aanpak gepresenteerde wendbaarheid agenda. In dit deel wordt ingezoomd op acties om beter voorbereid te zijn op virus oplevingen of andere onvoorspelbare verstoringen.

---

¹ [Lange termijn aanpak COVID-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

²

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/06/13/kamerbrief-over-naderehttps://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/06/13/kamerbrief-over-nadere-uitwerking-lange-termijn-aanpak-covid-19/kamerbrief-over-nadere-uitwerking-lange-termijn-aanpak-covid-19.pdf>

2. Scenario's

In deze leidraad beschrijven we de verschillende scenario's en bijbehorende maatregelen voor het primair onderwijs en de kinderopvang in tijden van corona.

Hierbij is het wiel niet opnieuw uitgevonden, maar trekken we wel lessen uit de afgelopen jaren. Het vertrekpunt is dan ook de maatregelenpakketten die de afgelopen jaren in de onderwijssector hebben gegolden. Daarbij is rekening gehouden met de ervaringen uit de afgelopen jaren.

Welke scenario's kunnen zich voordoen?

We werken met vier scenario's op basis van advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) en Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) voor de aanpak voor de lange termijn, waarin mogelijke ontwikkelingen van het virus worden geschetst. Bij elk scenario wordt in deze leidraad een maatregelenpakket beschreven. Hiermee willen we voorspelbaarheid creëren voor alle betrokkenen in het onderwijs, zoals leerlingen, onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel en ouders/verzorgers.

- In scenario **donkergroen** ('verkoudheid') zien we geen noodzaak om specifiek voor het onderwijs maatregelen te nemen, anders dan de samenleving brede inzet op preventie en basismaatregelen omtrent hygiëne en gezondheid.
- In scenario **groen** ('griep+') wordt van scholen verwacht dat ze extra aandacht hebben voor personen met een kwetsbare gezondheid. Daarnaast kunnen scholen er in dit scenario voor kiezen om aanvullende voorzorgsmaatregelen door te voeren.
- Wanneer we in scenario **oranje** ('continue strijd') terechtkomen, neemt het kabinet ingrijpende maatregelen om verspreiding van het virus tegen te gaan en wordt ook van scholen verwacht dat zij voorzorgs- en contact beperkende maatregelen nemen.

Als IKC Esrein hebben wij dit in het verleden op onderstaande wijze georganiseerd:
[organisatie onderwijs na lock-down](#)

- In scenario **rood** ('worst case') is het nodig om het aantal personen dat tegelijkertijd in de school aanwezig is te beperken. In dit scenario is het niet langer mogelijk om alle leerlingen volledig fysiek naar school te laten gaan. De scholen blijven in dit scenario open voor de helft van de leerlingen.

Als IKC Esrein zullen het scenario rood op een andere wijze inrichten.

Als IKC Esrein hebben wij dit in het verleden op onderstaande wijze georganiseerd:
[organisatie onderwijs op afstand](#)

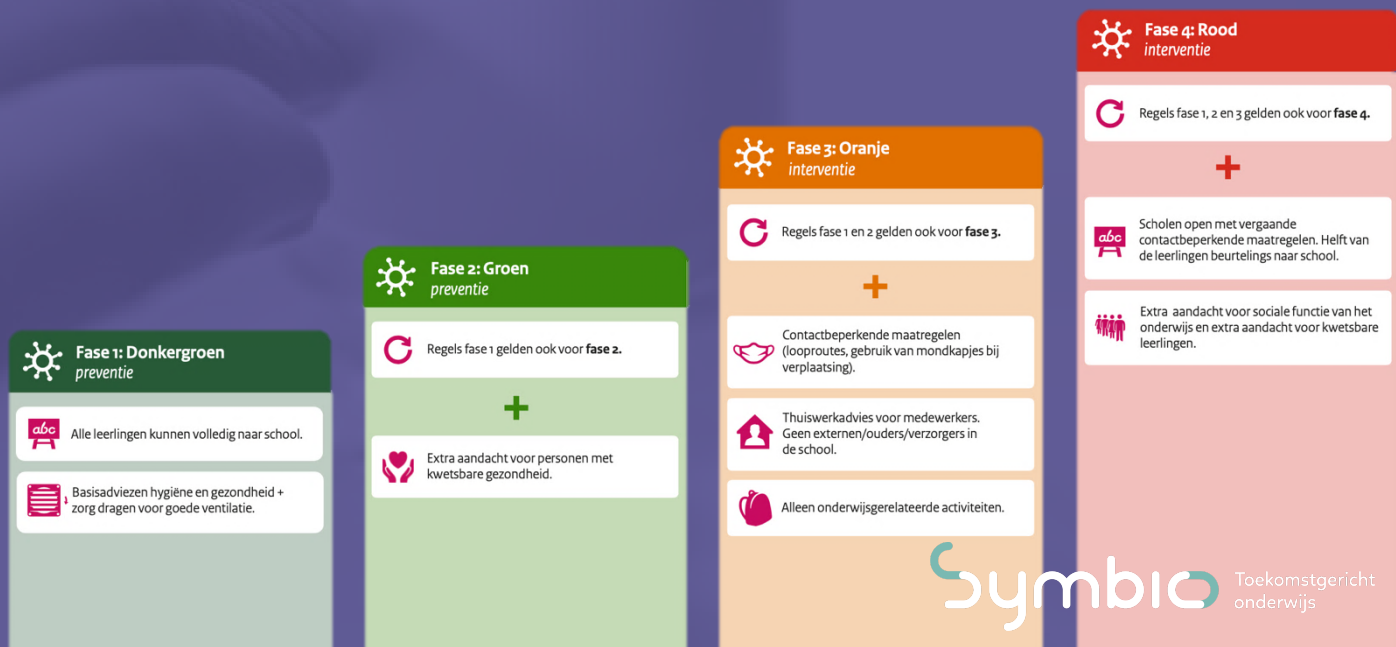
Dit betekent dat de kinderen thuis onderwijs volgen en school open is voor de noodzakelijke opvang.

Groepen 1 en 2: Instructiemomenten met groep als geheel als kleine groepjes / werk pakketjes thuis

Groepen 3: Instructiemomenten met de groep als geheel als kleine groepjes / website

Groepen 4: Instructiemomenten structureel iedere dag + digitale verwerking (zelfstandig)

Groepen 5 t/m 8 Digitaal onderwijs via Google Meet, gehele dag, + digitale verwerking (zelfstandig)

De tabel hieronder geeft een overzicht van de maatregelen per scenario. Een nadere toelichting op de maatregelen is te vinden in paragraaf 3.

	Scenario	Standaardmaatregelen (cumulatief)
P r e v e n t i e	1 – Donkergroen Basmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Basismaatregelen t.a.v. hygiëne en gezondheid, zoals die samenlevings-breed gelden - Zorgen voor goede ventilatie
	2 – Groen Basis + extra aandacht personen met kwetsbare gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> • Extra aandacht voor personen met kwetsbare gezondheid
I n t e r v e n t i e	3 – Oranje Basis + voorzorg + contact beperkend	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik van mondkapjes bij verplaatsing • Gebruik van looproutes • Gespreide pauzes • Waar mogelijk de veilige afstandsnorm hanteren • Geen externen/ouders/verzorgers in de school • Thuiswerken door onderwijspersoneel (in lijn met landelijke richtlijn) • Alleen onderwijs gerelateerde activiteiten
	4 – Rood Verregaand contact beperkend	<ul style="list-style-type: none"> • Noodopvang is op school / Onderwijs op Afstand • Intensivering aandacht voor sociale functie van het onderwijs

In dit plan wordt zo nauw mogelijk aangesloten bij andere sectoren waar het gaat om preventieve maatregelen, omwille van duidelijkheid en draagvlak. Ook geldt dat bij een nu nog onvoorziene noodscenario door andere dan nu geldende virale omstandigheden mogelijk landelijke maatregelen nodig zijn die zwaarder zijn dan in het slechtste scenario van dit plan. Als dit het geval is, dan is het voorliggende sectorplan niet langer leidend, en verschuift de (totale) regie naar het kabinet.

Wanneer geldt welk scenario en wie beslist daarover?

In deze leidraad voor het funderend onderwijs wordt een landelijk kader gegeven over wat de maatregelen per scenario inhouden. Een belangrijk onderdeel van het werken met scenario's is duidelijkheid over de besluitvorming. Het kabinet besluit op basis van de wekelijkse duiding van het RIVM van de epidemiologische situatie wanneer wordt op- of afgeschaald naar een ander scenario. Indien het kabinet besluit om een scenario in werking te laten treden, dan geldt voor scholen dat zij de bijbehorende maatregelen zo snel mogelijk invoeren (zowel bij opschaling als bij afschaling), maar uiterlijk binnen één werkweek. Omdat snelle wisselingen in de geldende maatregelen het draagvlak voor naleving sterk verminderen, blijven deze maatregelen vervolgens minimaal twee weken geldig.

Hoeveel ruimte hebben scholen in het kiezen van maatregelen?

Sommige maatregelen zullen, net als in de afgelopen jaren, wettelijk verplicht zijn (zoals het dragen van mondkapjes vanaf een bepaalde leeftijd op bepaalde plaatsen). De meeste maatregelen kennen juridisch gezien de status van een dringend advies en zijn daarmee niet juridisch afdwingbaar of handhaafbaar. Vanwege het grote belang voor de volksgezondheid verwachten we van scholen dat zij zich zoveel mogelijk inspannen om alle maatregelen tot uitvoering te brengen. Omdat iedere school en locatie weer anders is, is er in de uitvoering van de maatregelen vervolgens ruimte voor een eigen invulling. In scenario oranje wordt bijvoorbeeld van scholen verwacht dat ze looproutes hanteren, hoe ze dat vervolgens implementeren is aan de school.

Aanvullende maatregelen

Bovenop de in deze leidraad beschreven maatregelen hebben scholen/schoolbesturen -net als in de afgelopen jaren- ruimte om aanvullende maatregelen te treffen, afhankelijk van de eigen situatie en context.

Bijvoorbeeld omdat er veel personen met een kwetsbare gezondheid in de school zijn. Voor het invoeren van eigen maatregelen geldt een aantal voorwaarden:

1. De aanvullende maatregel moet passen binnen de besluiten die het kabinet heeft genomen.
2. Het bestuur moet de noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit ervan kunnen onderbouwen. Daarbij moet in elk geval de medezeggenschap betrokken worden.

Het bestuur moet ook rekening houden met de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de aanvullende maatregel. Bij het handhaven van de aanvullende maatregelen zal de school zorgvuldig de proportionaliteit in acht moet nemen: het belang van (goed) onderwijs voor de leerling – en de leerplichtwet als spiegelbeeld daarvan – weegt immers ook zwaar. Het is daarom belangrijk dat de school hier een goed gesprek over voert met leerlingen, ouders/verzorgers en personeel. In het geval van basisscholen is het van belang om hierover –waar van toepassing– ook nadere afspraken te maken met de PSS/BSO.

Vervolgens legt het bestuur in duidelijke taal aan de ouders/verzorgers uit waarom de school tot deze aanvullende maatregel besluit.

Draaiboek per scenario

Het is belangrijk om bij een virusopleving en opschaling naar een ‘zwaarder’ scenario goed voorbereid te zijn en snel te kunnen handelen. We vragen scholen/schoolbesturen daarom om een vertaalslag van deze leidraad te maken tot een draaiboek per scenario voor hun eigen context en locatie(s). Daarbij wordt -waar nodig en relevant- voor overleg en planning samen opgetrokken met de kinderopvang. Het draaiboek wordt vooraf uitgewerkt en afgestemd met de medezeggenschap³ en andere interne en externe stakeholders. Ook maken scholen zelf (aanvullende) afspraken met andere partijen in de regio zoals de plaatselijke GGD, gemeente(n), waar landelijke afspraken niet voldoende houvast bieden. Uiterlijk 1 oktober 2022 hebben scholen hun draaiboek voorgelegd aan de medezeggenschap. Bij uitvoering van de plannen wordt zorggedragen voor een goede monitoring van het effect in de praktijk op bovengenoemde zaken.

---

³ Conform de instemmings- en adviesbevoegdheden zoals vastgelegd in de WMS

Randvoorwaarden

Los van de beschreven scenario's geldt een aantal randvoorwaarden voor de bestrijding van het coronavirus.

Vaccinatie

Als we de scholen open willen houden, dan hebben we ook de verantwoordelijkheid de aanwezigen in deze sector goed te beschermen. Vaccinatie is daarbij een belangrijk instrument.

De vaccinatiestrategie van de Rijksoverheid is er tot nu toe op gericht geweest de mensen met een kwetsbare gezondheid zo snel mogelijk te beschermen tegen ernstige ziekte/overlijden. Het huidige kabinet zet in op een korte reactietijd tussen besluit en start van de vaccinatiecampagne en op een korte doorlooptijd. Dat past bij de nieuwe doelstellingen van het kabinet en de nieuwe fase in het vaccinatiebeleid. Hierdoor kan iedereen die op dat moment in aanmerking komt voor een vaccinatie deze tijdig ontvangen. Dit geldt uiteraard ook voor docenten en leerlingen, voor zover zij op dat moment tot de doelgroep van de campagne behoren.

Testen

In de afgelopen coronajaren zijn zelftesten een effectief instrument gebleken om besmettingen vroegtijdig te signaleren en om verspreiding via het onderwijs in te perken.⁴ De testen worden door de overheid kosteloos verstrekt aan scholen en zijn daarmee laagdrempelig beschikbaar. Het kabinet heeft op 13 juni jl.

bekendgemaakt de mogelijkheid tot het kosteloos aanvragen van zelftesten aan het onderwijs tot eind 2022 te continueren, passend bij het dan geldende testadvies

(testen bij klachten, preventief testen, of andere vormen van testadvies).⁵ Het is voor de onderwijssector van groot belang dat de laagdrempelige beschikbaarheid van zelftesten voor leerlingen en (onderwijs)personeel blijft bestaan. Op dit moment zijn zelftesten de primaire methode van testen en zijn de GGD-teststraten afgeschaald. Mocht er in de toekomst opschaling van de GGD-teststraten nodig zijn -bijvoorbeeld door opkomst van een variant die met zelftesten niet goed te detecteren is of anderszins- dan is het van belang dat onderwijsmedewerkers weer met voorrang kunnen worden getest, zoals in de afgelopen jaren ook het geval was.

Wettelijke kaders

In Nederland zijn veel zaken al (bij wet) geregeld waar het gaat om een veilige en gezonde werkomgeving. Werkgevers hebben de verantwoordelijkheid te voorzien in een veilige werkplek. De Arboret blijft onverkort van toepassing (inclusief het opstellen en actualiseren van een RI&E). Te denken valt verder aan het Bouwbesluit en het Burgerlijk Wetboek. Waar nodig beraadt het kabinet zich op aanscherpingen. Bij de implementatie van de maatregelen zoals in de leidraad beschreven is alle geldende wet- en regelgeving onverminderd van kracht (indien niet strijdig met eventuele noodverordeningen of -wetgeving). Hierop zal ook onverkort toezicht worden gehouden.

Communicatie

De inzet van dit plan is om scholen regelruimte te geven binnen de kaders van de scenario's. Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het uitwerken van een draaiboek met maatregelen per scenario, toegespitst op hun eigen context.

De Rijksoverheid communiceert in welke scenario we ons bevinden. De scholen spelen in op hun eigen situatie door de maatregelen met het bijbehorende scenario (kleur) te communiceren naar hun stakeholders, zoals ouders/verzorgers, leerlingen, etc. Ook in de communicatie is het van belang om goed af te stemmen met de kinderopvang of vervolgonderwijs en ouders tijdig te informeren.

De communicatie over de uitleg waarom deze (specifieke) maatregelen worden genomen, is essentieel, ook voor het draagvlak én het naleven van de maatregelen.

⁴ Oberon Advies en Kohnstamm Instituut, *Monitor zelftesten in onderwijs en kinderopvang – Eindrapport* (september 2021). Zie voor de effectiviteit van zelftesten in het onderwijs, bij verschillende vaccinatiegraden en besmettingsniveaus ook: UMC Utrecht (september 2021), *Derde rapport modellering SARS-CoV-2 infecties in het voortgezet onderwijs* en eerdere studies uit deze reeks.

⁵

[https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/06/13/kamerbrief-over-nadere-uitwerking-lange-termijn-aanpak-covid-19.pdf](https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2022/06/13/kamerbrief-over-nadere-uitwerking-lange-termijn-aanpak-covid-19/kamerbrief-over-nadere-uitwerking-lange-termijn-aanpak-covid-19.pdf)

3. Maatregelen per scenario

3.1 Preventie

Om het onderwijs zo lang mogelijk open te kunnen houden bij een nieuwe opleving van het coronavirus, is het belangrijk dat preventieve maatregelen in acht worden genomen. De maatregelen in de groene scenario's zijn altijd van toepassing, ook in de ernstige scenario's.

	Scenario	Standaardmaatregelen
P r e v e n t i e	Fase 1: Donkergroen Basismaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Basismaatregelen t.a.v. hygiëne en gezondheid, zoals die samenlevings-breed gelden • Zorgen voor goede ventilatie
	Fase 2: Groen Regels fase 1 gelden ook voor fase 2.	<ul style="list-style-type: none"> • Extra aandacht voor personen met kwetsbare gezondheid

Fase 1: donkergroen

In scenario donkergroen gelden alleen de basismaatregelen die voor de hele samenleving gelden. In dit scenario zijn er geen specifieke aanvullende maatregelen voor het onderwijs.

Basismaatregelen

Op dit moment zijn de basismaatregelen: handen wassen, hoesten en niezen in de elleboog, blijf thuis bij klachten en doe een (zelf)test, zorg voor voldoende frisse lucht en haal tijdig een vaccin, booster- of herhaalprik. Voor het funderend onderwijs wordt aangesloten bij de algemeen geldende basismaatregelen.

Zorgen voor goede ventilatie

Frisse lucht is gezond en noodzakelijk voor leerlingen en onderwijspersoneel om op school goed te kunnen leren en werken. Goed ventileren draagt bij aan het beperken van de verspreiding van virusdeeltjes.

Fase 2: groen

In scenario groen gelden alle maatregelen zoals genoemd in scenario donkergroen. Daarnaast gelden enkele maatregelen voor het onderwijs die ook in vele andere sectoren gelden, en die betrekking hebben op het zorgen voor een verantwoorde schoolomgeving voor mensen met een kwetsbare gezondheid.

Extra aandacht voor personen met een kwetsbare gezondheid

Het is van belang om rekening te houden met personen met een kwetsbare gezondheid, die meer risico lopen op ernstige gevolgen van een corona besmetting.

Personeel

Het schoolbestuur zorgt voor een veilige en gezonde werkplek. Bijvoorbeeld door maatregelen te nemen die de kans op besmetting verminderen. Ook neemt het schoolbestuur extra maatregelen voor kwetsbare werknemers. Op de site van het RIVM staan aandachtspunten voor bescherming van kwetsbare medewerkers.⁹ Indien een medewerker zich extra zorgen maakt, wordt aangeraden om in gesprek te gaan met de schoolleider. Soms is maatwerk nodig, waarbij gekeken wordt naar wat er wel mogelijk is.

Leerlingen

Bij leerlingen kan de vraag ontstaan of het voor hen verstandig is om naar school te gaan, in verband met een kwetsbare gezondheid van zichzelf of een gezinslid. Wanneer een behandelend (kinder-)arts adviseert om een kind niet naar school te laten gaan, ook niet met eventueel extra beschermende maatregelen, moet worden aangesloten bij de bepalingen die gelden voor leerlingen die vanwege een medische aandoening niet naar school kunnen gaan. Scholen dienen voor deze leerlingen een alternatief onderwijsaanbod te verzorgen. Er is overleg tussen ouders/verzorgers, leerling en school nodig over wat daarin mogelijk is.

Voor wanneer leerlingen (willen) thuisblijven omwille van corona is een handelingskader opgesteld, met daarin tips, vragen en antwoorden en handreikingen. Wanneer de school en ouders/verzorgers het met elkaar eens zijn over een alternatief onderwijsprogramma, wordt de leerling geacht dat programma daadwerkelijk te volgen. Indien het verplichte onderwijsprogramma

(deels) bestaat uit afstandsonderwijs, en een leerling daar niet aan meedoet, dan moeten scholen het ongeoorloofd verzuim melden; de leerplichtambtenaar kan vervolgens contact zoeken met de ouders/verzorgers.

3.2 Interventie

Wanneer er sprake is van een nieuwe virusopleving zullen er in het onderwijs maatregelen getroffen moeten worden om het fysieke onderwijs zo verantwoord mogelijk doorgang te laten vinden. Deze interventies zullen aanvullend zijn op de in de vorige paragraaf beschreven preventieve maatregelen. Er bestaan twee scenario's voor interventie: fase 3 Oranje en fase 4 Rood.

	Scenario	Standaardmaatregelen
I n t e r v e n t i e	Fase 3: Oranje Regels fase 1 en 2 gelden ook voor fase 3.	<ul style="list-style-type: none"> • Basismaatregelen t.a.v. hygiëne en gezondheid, zoals die samenlevings-breed gelden • Zorgen voor goede ventilatie • Extra aandacht voor personen met kwetsbare gezondheid • Gebruik van mondkapjes bij verplaatsing • Gebruik van looproutes • Gespreide pauzes • Waar mogelijk de veilige afstandsnorm hanteren • Geen externen/ouders/verzorgers in de school • Thuiswerken door onderwijspersoneel (in lijn met landelijke richtlijn) • Alleen onderwijsgerelateerde activiteiten
	Fase 4: Rood Regels fase 1, 2 en 3 gelden ook voor fase 4.	<ul style="list-style-type: none"> • Basismaatregelen t.a.v. hygiëne en gezondheid, zoals die samenlevings-breed gelden • Zorgen voor goede ventilatie • Extra aandacht voor personen met kwetsbare gezondheid • Gebruik van mondkapjes bij verplaatsing • Gebruik van looproutes • Gespreide pauzes • Waar mogelijk de veilige afstandsnorm hanteren • Geen externen/ouders/verzorgers in de school • Thuiswerken door onderwijspersoneel (in lijn met landelijke richtlijn) • Alleen onderwijsgerelateerde activiteiten • <u>Helft van de leerlingen is op school</u> • IKC Esrein: Onderwijs op Afstand / Noodopvang op locatie • Intensivering aandacht voor sociale functie van het onderwijs en extra aandacht voor kwetsbare leerlingen.

Scenario 3: oranje

In dit scenario is het de bedoeling de scholen zo verantwoord mogelijk open te houden. Naast de maatregelen in de groene scenario's wordt van scholen verwacht dat zij voorzorgsmaatregelen en contact beperkende maatregelen treffen.

Voorzorgsmaatregelen

Voorzorgsmaatregelen zijn bedoeld om verspreiding van het virus in de school te voorkomen, maar hebben nog relatief weinig impact op de dagelijkse gang van zaken op school. Het gaat hier om:

Mondkapjes bij verplaatsing

Leerlingen in het primair onderwijs van de groepen 6, 7 en 8 en alle personeelsleden dragen mondkapjes bij verplaatsing. Op basis van de meest recente inzichten van het RIVM wordt een afweging gemaakt welk soort mondkapje hiervoor geadviseerd wordt.

Looproutes

In de scholen wordt gewerkt met looproutes om het aantal contactmomenten tussen personen te beperken. Dit kan helpen om drukte in gangen te voorkomen. Het is aan de school om een doordachte keuze te maken op welke delen van een locatie deze looproutes nodig en mogelijk zijn.

Gespreide pauzes

Werken met gespreide pauzes beperkt het aantal contactmomenten tussen leerlingen en personeelsleden en kan helpen om drukte in de gangen en kantine te voorkomen. Om die reden worden, waar mogelijk, de pauzes gespreid.

Afstand houden waar mogelijk

Als mensen dicht bij elkaar zijn, kunnen zij het coronavirus sneller aan anderen doorgeven. Het houden van afstand is de afgelopen jaren een belangrijke maatregel geweest om verspreiding van het virus te voorkomen en een veilige werk- en leeromgeving te faciliteren. Daar komt bij dat het houden van afstand een goede mogelijkheid biedt om de gezondheid van kwetsbare personen te beschermen.

Waar mogelijk wordt op school de veilige afstandsnorm gehanteerd tussen volwassenen onderling en tussen volwassenen en leerlingen. Dit is echter niet verplicht. Het aanhouden van een veilige afstandsnorm is in veel onderwijssituaties namelijk praktisch niet mogelijk gebleken. Waar dat het geval is, nemen onderwijsinstellingen aanvullende beschermende maatregelen om de gezondheid van personeel en leerlingen te borgen. Hierbij is speciale aandacht voor kwetsbare groepen.

Contact Beperkende maatregelen

Contact Beperkende maatregelen zijn bedoeld om het aantal contacten flink te beperken en hebben daarmee onvermijdelijk impact op de dagelijkse gang van zaken in de school.

Geen externen en ouders/verzorgers in de school

Externen en ouders/verzorgers komen alleen in de school als het noodzakelijk is voor het primaire onderwijsproces of in het belang van de individuele leerling. Het is aan de school om de afweging te maken wanneer dat van toepassing is.

Scholen wordt gevraagd om in het draaiboek aandacht te besteden aan andere (zoals digitale) manieren om het contact met ouders/verzorgers te (onder)houden.

Thuiswerken door onderwijspersoneel

In dit scenario wordt aangesloten bij het landelijk thuiswerkadvies. Onderwijspersoneel dat geen les geeft, of anderszins in het belang van de leerling niet op school hoeft te zijn, werkt indien mogelijk thuis. Teambijeenkomsten vinden bij voorkeur online plaats.

Alleen onderwijsgerelateerde activiteiten

Alleen onderwijsgerelateerde activiteiten kunnen doorgaan. Het is aan de school om een afweging te maken wat hieronder wordt verstaan. Alles wat normaal gesproken op school gebeurt, maar niet direct bijdraagt aan het primaire proces van lesgeven, kan niet meer in fysieke vorm doorgaan.

Scenario 4: rood

Als blijkt dat we te maken hebben met een virus(variant) waarbij de populatie in de scholen direct gevaar loopt, zoals een variant die juist kinderen/jongeren extra hard treft, dan zal het aantal personen dat tegelijk in de school aanwezig is aanzienlijk moeten worden beperkt.

Het is in dit scenario niet meer mogelijk om alle leerlingen tegelijkertijd naar school te laten gaan. Omdat fysiek naar school gaan voor alle kinderen en jongeren heel belangrijk is, gaan in dit scenario alle leerlingen beurtelings naar school. Daarbij is extra aandacht voor kwetsbare groepen. Uitzonderingsgroepen gaan in dit scenario nog wel volledig fysiek naar school. Zie aanpassing naar; Onderwijs op Afstand / Noodopvang

Er wordt zoveel als mogelijk afstandsonderwijs gegeven aan leerlingen die niet (volledig) fysiek naar school gaan. Het spreekt voor zich dat scholen daarbij niet aan het onmogelijke worden gehouden. De maatregelen uit scenario oranje blijven daarbij onverkort van kracht op het moment dat er sprake is van volledig fysiek onderwijs.

Indien het kabinet besluit om het rode scenario voor het funderend onderwijs in werking te laten treden, dan geldt voor scholen dat zij uiterlijk binnen één werkweek overgaan op het onderwijs aan de helft van de leerlingen tegelijkertijd op school. Kunnen de scholen wel weer volledig open, dan wordt weer overgeschakeld naar scenario oranje. Tweewekelijks zal gemonitord worden of scholen weer volledig open kunnen. Het uitgangspunt is dat het funderend onderwijs zo kort mogelijk in het rode scenario zit.

Nadere uitwerking per onderwijssector van dit scenario:

Primair onderwijs:

- De helft van de leerlingen krijgt onderwijs op school en de andere helft van de leerlingen afstandsonderwijs. Het is niet verplicht om hybride onderwijs te verzorgen (combinatie van gelijktijdig fysiek en digitaal onderwijs). Het is bijvoorbeeld ook mogelijk om leerlingen huiswerkopdrachten mee te geven.
- Leerlingen die onder een uitzonderingsgroep (zie hieronder) vallen, gaan volledig naar school.
- Dit scenario vraagt tijdige en nauwe afstemming met de PSS/BSO. Scholen en kinderopvang stemmen bij het opstellen van het draaiboek samen de invulling af, waarbij al stilgestaan wordt bij de aansluiting van de basisschool op de BSO's en vice versa en bij het informeren van ouders hierover. Bij voorkeur gaat de helft van de leerlingen om de dag naar school. Het werken met halve dagen wordt in verband met het beperken van verkeersbewegingen en aansluiting op de BSO sterk afgeraden.

Uitzonderingen

De ervaring leert dat het belangrijk is dat bepaalde groepen altijd naar school kunnen komen. Het gaat dan om:

- Onderwijsactiviteiten voor leerlingen in een kwetsbare positie (school bepaalt op individuele basis)⁶
- Opvang van leerlingen po met in ieder geval één ouder/verzorger in een cruciaal beroep - Residentieel onderwijs

Intensivering aandacht voor sociale functie van het onderwijs

In dit scenario is extra aandacht nodig voor de sociale functie van het onderwijs. Scholen wordt daarom in dit scenario gevraagd om in het draaiboek uit te werken, welke activiteiten ze ondernemen om aandacht te besteden aan de executieve functies en het sociaal-emotioneel welbevinden van hun leerlingen.

⁶ Het uitgangspunt is dat de school op individuele basis bepaalt of een leerling zich in een kwetsbare positie bevindt. Waar nodig betreft de school de gemeente. De afgelopen jaren hebben scholen hier veel ervaring mee opgedaan. Bij het bepalen, wordt van scholen bijzondere aandacht gevraagd voor leerlingen in het (v)so, s(b)o en pro en voor nieuwkomers. Daarnaast wordt ook aandacht gevraagd voor leerlingen:

- met een chronische ziekte en/of handicap;
- met psychiatrische problematiek; met een ontwikkelingsachterstand, waardoor het bijvoorbeeld voor die leerling niet goed mogelijk is om theoretische vakken via afstandsonderwijs te volgen;
- die afhankelijk zijn van opvang in instellingen;
- die in een kwetsbare of mogelijk onveilige (pleeg)gezinssituatie zitten; die vanwege sociale/culturele/economische kwetsbaarheid speciale aandacht behoeven;
- met grote achterstanden of een groot risico daarop, waaronder kleuters met een VE indicatie, kinderen die thuis onvoldoende ondersteuning krijgen of geen rustige ruimte of geen digitale voorzieningen hebben; en - die bij scholensluitingen buiten beeld raakten of een grote leervertraging hebben opgelopen.

4. Richtinggevende agenda voor een wendbaarder onderwijs

Er zit een enorme veerkracht in het onderwijs, maar de noodzaak om ons vermogen te vergroten om te kunnen reageren op onvoorspelbare verstoringen, zoals een pandemie, is ook zichtbaar geworden. Idealerweise wordt voorkomen dat een forse investering als het Nationaal Programma Onderwijs nodig is om leeropbrengsten en het mentale welzijn van leerlingen op peil te houden en te krijgen. Scholen zijn hiervoor primair zelf aan zet om dit te voorkomen. Naast een goede voorbereiding op scenario's en de daarbinnen te nemen maatregelen is daarom ook aanvullende inzet nodig om onderwijskundig beter voorbereid te zijn op nieuwe virus oplevingen. In deze bijlage gaan we in op een aantal beleidsthema's die raakvlakken hebben met het sectorplan en reeds op een andere overlegtafel verder uitgewerkt worden. Waar van toepassing kunnen scholen onderstaande thema's meenemen bij het maken van een vertaalslag van het sectorplan.

In de Hoofdlijnen van de (middel)lange termijn aanpak COVID-19 funderend onderwijs is toegelicht waar in het onderwijssysteem meer ruimte noodzakelijk is op de middellange termijn om (de gevolgen van) COVID-19 op te vangen. Op 20 april, 12 en 25 mei jl. hebben sessies plaatsgevonden met vertegenwoordigende partijen uit het onderwijsveld over de wendbaarheid agenda.⁷ Op basis van de aandachtspunten die we in dit kader hebben opgehaald, hebben we de richtinggevende agenda nader aangescherpt. Deze paragraaf licht toe welke stappen worden gezet voor de leerlingenpopulatie die nu in het primair en voortgezet onderwijs zit en wat de gevolgen zijn voor schooljaar 2022/2023.

Scholen hebben extra aandacht voor overgangen en doorstroom

Het is van belang dat het inlopen van leervertraging mogelijk gemaakt wordt met oog voor de inhoudelijke én sociaal-emotionele ontwikkeling van iedere leerling. Het is – zeker wanneer er bij een opleving van het virus sommige leerlingen minder (goed) onderwijs hebben kunnen krijgen – van belang dat er ruimte wordt geboden aan individuele en groepen leerlingen om extra begeleiding te krijgen, bijvoorbeeld via zomer- en lentescholen, maar ook gedurende het schooljaar.

Algemeen is bekend dat de effecten van genoten onderwijstijd op onderwijsresultaten niet lineair zijn, en niet voor alle groepen leerlingen hetzelfde. Meer onderwijstijd betekent niet automatisch meer of betere leeropbrengsten, en groepen leerlingen die van huis uit minder meekrijgen, zouden meer gebaat kunnen zijn bij meer onderwijstijd dan hun medeleerlingen. Belangrijkste is hoe de onderwijstijd invulling krijgt, en dat is een complex samenspel van factoren en in hoge mate afhankelijk van de leerkracht'. Het variëren in onderwijstijd is een belangrijke knop om de wendbaarheid in het stelsel te vergroten. Om de onderwijsresultaten van leerlingen op peil te krijgen en te houden is voor een deel van de leerlingen immers juist meer tijd nodig.

Scholen zetten zich maximaal in om de leervertragingen in te lopen, ook met behulp van de NPO middelen. Als desondanks een extra jaar in het belang van de leerling is, dan is dat de afweging van de professionals op de school.

Het is in het van belang van leerlingen dat er goed zicht is op de resultaten van het onderwijs op scholen. De afgelopen jaren is dit zicht verminderd doordat vanwege de coronasituatie verschillende resultaten niet beschikbaar zijn gekomen. De inspectie zal het komend schooljaar de onderwijsresultaten dan ook weer meenemen in de kwaliteitsbeoordeling van scholen. Hierbij zal echter rekening gehouden worden met scholen die extra onderwijstijd bieden – bijvoorbeeld in de vorm van een extra leerjaar – aan leerlingen die vanwege corona vertragingen hebben opgelopen. Wanneer scholen kunnen aantonen dat ze dit doen in de vorm van goed onderwijs, dan leidt dit in principe niet tot een negatief kwaliteitsoordeel via een langere doorlooptijd voor leerlingen. De inspectie beziet namelijk het belang van de desbetreffende leerlingen en of de kwaliteit van het onderwijs ermee wordt gediend. Scholen kunnen dit dus met vertrouwen aanbieden als zij ervan overtuigd zijn dat ze hiermee 'een goed verhaal hebben', bijvoorbeeld dat de leerlingen meer tijd nodig hebben om hun potentieel te ontplooiën.⁸

⁷ VO-raad, PO-Raad, AOb, LAKS, Stichting Platforms VMBO, Ouders & Onderwijs, Voor Werkende Ouders, Sectorraad Praktijkonderwijs, AVS, CNV Onderwijs, FvOv, BOinK, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, Brancheorganisatie Kinderopvang en Sectorraad GO.

⁸ Voor leerlingen die naar verwachting anders zouden blijven zitten, biedt de school een programma aan met een langere doorlooptijd. Anders dan bij zittenblijven (waar het programma herhaald wordt, met lage motivatie voor leerlingen tot gevolg), krijgt de leerling extra bagage mee. Dit maakt de kans kleiner dat een leerling later in zijn schoolloopbaan of vervolgopleiding vastloopt.

Afstandsonderwijs

Afgelopen twee jaar hebben scholen waardevolle ervaring opgedaan op het gebied van afstandsonderwijs waarvan het goed is dat deze behouden blijft en benut wordt. Om de continuïteit en de kwaliteit van het onderwijs nog beter te kunnen borgen is het van belang dat scholen deze ervaringen en inzichten een plek geven in hun plannen en beleid van de komende jaren. Het doel is dat scholen optimaal kunnen inspelen op de behoeften van leerlingen en onderwijspersoneel tijdens crisisperiodes (bijvoorbeeld als dit noodzakelijk is in verband met het geldende corona-beleid, waarbij er tijdelijk sprake is van een gedeeltelijke schoolsluiting). Hiervoor hebben zij duidelijkheid nodig over wat werkt en over wat kan en mag. Scholen hebben tijdens de corona crisis veel geleerd, onder meer over de didactische aspecten van afstandsonderwijs, de benodigde ICT infrastructuur, het belang van de digitale vaardigheden van docenten en leerlingen en het belang van structurele aandacht voor het welbevinden van leerlingen en docenten. Deze ervaringen van scholen worden, in combinatie met de meest recente wetenschappelijke inzichten over effectief afstandsonderwijs, doorlopend geïventariseerd en breed gedeeld op lesopafstand.nl. Op deze website is veel informatie beschikbaar die scholen en besturen helpt om keuzes te maken rond flexibel en wendbaar onderwijs en de benodigde ict-infrastructuur, leermiddelen en de docentprofessionalisering die daarvoor nodig is en die past bij hun leerlingpopulatie.⁹

---

⁹ Afstandsonderwijs kan ook uitkomst bieden voor uitgevallen leerlingen, zowel bij kort- als langdurig verzuim. In het kader van de verzuim aanpak wordt daarom gewerkt aan een digitale school voor thuiszitters.

Draaiboek per scenario

School: IKC Esrein

Datum: 28-09-2022

Besproken met de medezeggenschapsraad: 29-09-2022

Vul bij **plan** in hoe je de maatregelen op je school gaat uitvoeren/ welke afspraken je hierover hebt gemaakt.

		Maatregelen	Plan (invullen voor je school/IKC)
P r e v e n t i e	F a s e 1: D o n k e r g r o e n	Handen wassen	Kinderen en medewerkers stimuleren om regelmatig de handen te wassen. Kinderen hier tijd en ruimte voor geven.
		Hoesten en niezen in elleboog	Medewerkers en kinderen hier attent op maken.
		Blijf thuis bij klachten en doe een (zelf)test	Testen worden vanuit de overheid beschikbaar gesteld.
		Zorg voor voldoende frisse lucht	Goed ventileren van ruimtes in school d.m.v. ramen op een kier te zetten (natuurlijke ventilatie): vervuilde lucht afvoeren en frisse lucht aanvoeren. Regelmatig de ruimtes luchten door ramen en deuren 15 minuten wijd open te zetten (bijvoorbeeld tijdens de pauzes). T.a.v. mechanische ventilatie (ventilatiesysteem) beleid op bestuursniveau
		Haal tijdig een vaccin, booster of herhaalprik	Is aan de ouders (kinderen) en medewerker zelf om te organiseren. School heeft hier geen actieve rol in.
P r e v e n t i e	F a s e 2: G r o e n	+ alle bovenstaande maatregelen	
		Rekening houden met personeel met een kwetsbare gezondheid, die meer risico lopen op ernstige gevolgen van een corona besmetting.	Het schoolbestuur zorgt voor een veilige en gezonde werkplek. Bijvoorbeeld door maatregelen te nemen die de kans op besmetting verminderen. Ook neemt de school extra maatregelen voor kwetsbare werknemers. Op de site van het RIVM staan aandachtspunten voor bescherming van kwetsbare medewerkers. Indien een medewerker zich extra zorgen maakt, wordt aangeraden om in gesprek te gaan met de schoolleider. Soms is maatwerk nodig, waarbij gekeken wordt naar wat er wel mogelijk is.
		Rekening houden met kinderen/gezinnen met een kwetsbare gezondheid, die meer risico lopen op ernstige gevolgen van een corona besmetting.	<p>Bij leerlingen kan de vraag ontstaan of het voor hen verstandig is om naar school te gaan, in verband met een kwetsbare gezondheid van zichzelf of een gezinslid. Wanneer een behandelend (kinder-)arts adviseert om een kind niet naar school te laten gaan, ook niet met eventueel extra beschermende maatregelen, moet worden aangesloten bij de bepalingen die gelden voor leerlingen die vanwege een medische aandoening niet naar school kunnen gaan. Scholen dienen voor deze leerlingen een alternatief onderwijsaanbod te verzorgen.</p> <p>Voor wanneer leerlingen (willen) thuis blijven omwille van corona is een <u>handelingskader</u> opgesteld, met daarin tips, vragen en antwoorden en handreikingen. Wanneer de school en ouders/verzorgers het met elkaar eens zijn over een alternatief onderwijsprogramma, wordt de leerling geacht dat programma daadwerkelijk te volgen. Indien het verplichte onderwijsprogramma (deels) bestaat uit afstandsonderwijs, en een leerling daar niet aan meedoet, dan moeten scholen het ongeoorloofd verzuim melden; de leerplichtambtenaar kan vervolgens contact zoeken met de ouders/verzorgers.</p>

I n t e r v e n t i e	F a s e 3: O r a n j e	+ alle bovenstaande maatregelen	
		Gebruik van mondkapjes bij verplaatsing	Leerlingen in het primair onderwijs van de groepen 5, 6, 7 en 8 en alle personeelsleden dragen mondkapjes bij verplaatsing. Op basis van de meest recente inzichten van het RIVM wordt een afweging gemaakt welk soort mondkapje hiervoor geadviseerd wordt. De bestelling van de mondkapjes gaat via het secretariaat Symbio.
		Gebruik van looproutes	In de scholen wordt gewerkt met looproutes om het aantal contactmomenten tussen personen te beperken. Dit kan helpen om drukte in gangen te voorkomen. De looproute wordt aangegeven met pijlen op de grond en de afspraak is rechts lopen in de gangen. Daarnaast maken we gebruik van meerdere ingangen om drukte te voorkomen bij het naar binnen en het naar buiten gaan.
		Gespreide pauzes	De pauzes worden op een andere wijze georganiseerd. De groepen gaan per jaargroep tegelijkertijd naar buiten. Hiervoor wordt een rooster gemaakt.
		Waar mogelijk de veilige afstandsnorm hanteren	Waar mogelijk wordt op school de veilige afstandsnorm van 1,5 meter gehanteerd tussen volwassenen onderling en tussen volwassenen en leerlingen. Dit is echter niet verplicht. Het aanhouden van een veilige afstandsnorm is in veel onderwijssituaties namelijk praktisch niet mogelijk gebleken. Waar dat het geval is, nemen onderwijsinstellingen aanvullende beschermende maatregelen om de gezondheid van personeel en leerlingen te borgen. Hierbij is speciale aandacht voor kwetsbare groepen.
		Geen externen/ouders/verzorgers in de school	Externen en ouders/verzorgers komen alleen in de school als het noodzakelijk is voor het primaire onderwijsproces of in het belang van de individuele leerling. Communicatie met ouders/verzorgers verloopt (daar waar mogelijk) online beeldbellen en/of telefonisch contact. Schoolbrede informatie wordt gedeeld middels de mail en app.
		Thuiswerken door onderwijspersoneel (in lijn met landelijke richtlijn)	Onderwijspersoneel dat geen les geeft, of anderszins in het belang van de leerling niet op school hoeft te zijn, werkt indien mogelijk thuis. Teambijeenkomsten vinden bij voorkeur online plaats.
		Alleen onderwijsgerelateerde activiteiten	Alleen onderwijsgerelateerde activiteiten kunnen doorgaan. Telkens maken wij als school per situatie een afweging wat hieronder wordt verstaan. Alles wat normaal gesproken op school gebeurt, maar niet direct bijdraagt aan het primaire proces van lesgeven, kan niet meer in fysieke vorm doorgaan.
I n t e r v e n t i e	F a s e 4: R o o d	+ alle bovenstaande maatregelen	
		Helft van de leerlingen is op school	Wij verzorgen onderwijs op afstand. Daarnaast organiseren wij noodopvang. Zie hierboven.
		Intensivering aandacht voor sociale functie van het onderwijs en extra aandacht voor kwetsbare leerlingen.	Kinderen die onder de uitzondering groep vallen, gaan volledig naar school. Zie plan hierboven.